

SLOVENŠČINA + NARAVOSLOVJE IN TEHNIKA,
sreda, 25.3.2020

Dragi moji,

Pri NIT in SLJ opazujemo rastlino, zapisujemo, rišemo ali fotografiramo spremembe. Kako vam gre? Upam, da nimate preveč težav.

Kaj pa opis rastline? Če rastline še niste opisali, vam za pomoč pošiljam opis rastline, ki jo je učiteljica Andreja opazovala včeraj.

Pri opisu vaše rastline uporabite ključne besede, ki jih najdete v učbeniku ali pri opisu učiteljice Andreje, podatke pa poiščite na spletu, v knjigah ...

Če te možnosti nimate, preberite opis v učbeniku str. 80 in naredite nalogo na str. 81, Glava tuhtaj.

Vašo nalogo morate dokončati danes. Če je možno, mi pošljite fotografijo naloge (tisti, ki tega še niste storili).

KJUČNE BESEDE	BISTVENI PODATKI
Ime rastline	- borovnica
Deli rastline	- močno razvejan grm (do 40 cm) - listi dolgi do 2,5 cm, okroglo jajčasti, drobno narezan rob, na vrhu zašiljeni in imajo kratek pecelj - drobni, zelenkasti cvetovi, 5 venčnih listov - plodovi so okrogle oblike, temnomodre barve, veliki od 5 do 8 mm, užitni, kiselkasto-sladkega okusa, dozoriijo v juniju in juliju
Čas cvetenja	- od maja do junija

Rastišče	<ul style="list-style-type: none"> - gozdovi in planjave srednje in severne Evrope - skoraj povsod po Sloveniji - kot podrast v vlažnih, hribovskih in gorskih gozdovih - tudi na posekah, jasah, kadar je v tleh dovolj vlage - do 2000m nadmorske višine
Uporabnost	<ul style="list-style-type: none"> - sveži plodovi v prehrani (kot sadje, sok) - posušeni plodovi (čaj proti driski, prebavnim težavam) - izvlečki plodov (za vnetja v ustih in žrelu)
Druga poimenovanja	<ul style="list-style-type: none"> - znanstveno ime <i>Vaccinium myrtillus</i> - navadna borovnica - gozdna borovnica - črnica
Družina, v katero spada	<ul style="list-style-type: none"> - vresovke (ericaceae)

Želim vam uspešno delo.

Kako opišemo rastlino?

Ključne besede

- opis rastline
- ključne besede
- bistveni podatki

Sivka

- ime rastline** — Sivka je zimzelena polgrmasta rastlina, ki jo gojijo kot zelišče ali za okras.
- deli** — Ima korenino, steblo, liste in cvetove. V zemlji ima razvejan koreninski sistem. Večina korenin seže 40 cm globoko. Iz korenin spomladi poženejo stebela, na katerih zrastejo cvetovi. Stebla so enoletna, zelenkaste ali sivo srebrne barve, dolga 20–40 cm. Iz stebel, ki so največkrat štirioglasta, zrastejo dlakavi listi, ki so ozki, podolgovati, sivo zeleni in nasprotno nameščeni. Na vrhu stebel so drobni modri do sivo vijoličasti cvetovi v socvetju, ki je podobno klasu.
- čas cvetenja** — Sivka cveti od julija do septembra. Cvetovi značilno dišijo.
- rastišče** — Raste na sončnih pobočjih Sredozemlja. Kot divja rastlina raste v južni Franciji, Španiji, Italiji in severni Afriki. Je svetloljubna rastlina, zato ne uspeva na senčnih pobočjih.
- uporabnost** — Cvetove sivke se lahko nabira vse poletje, najbolje pa jih je nabirati, tik preden se odprejo, saj takrat vsebujejo največ zdravilnih učinkovin. Pri sivki so zdravilni cvetovi in listi. Zdravilne snovi in učinkovine so eterično olje, smola, grenčina. Eterično olje sivke je naravni antibiotik, antiseptik in pomirjevalo. Pomaga pri celjenju ran. Uravnava prebavo, pomirja krče, krepi srce, uravnava krvni pritisk, pomaga pri vročini, migreni in nespečnosti. Eterično olje uporabljamo tudi kot sestavino mazil proti revmi in kožnim boleznim, pomaga pri opeklinah in pikih insektov. Sivka se uporablja tudi kot čaj. Uporabljajo jo v kozmetični industriji. V cvetovih sivke je veliko nektarja, iz katerega lahko čebele naredijo zelo kvaliteten med. Sivko uporabljamo tudi za okras – kot šopke suhega cvetja. Zaradi njihovega prijetnega vonja dajemo posušene cvetove v garderobne omare, od koder odganjajo molje.
- ljudska poimenovanja** — Nekatera ljudska imena sivke so kofendl, lafendl, lavandel, sivač, lavanda, špiknada.
- družina** — Spada v družino ustnatic.

Glava, tuhtaj!

1. Koliko odstavkov je v besedilu o sivki? Pojasni, zakaj.
2. O čem govorijo posamezni odstavki v besedilu?
3. Katere so ključne besede pri opisu rastline?

Kaj predstavimo v opisu rastline?

Opis rastline je besedilo, v katerem povemo oz. napišemo:

- kakšna je njena zunanost (iz katerih delov je, kako visoka oz. velika je, kakšne oblike in barve je),
- kdaj cveti,
- kje raste,
- za kaj jo uporabljamo,
- v katero družino spada,
- katere so njene posebnosti ...

V opisu ne pišemo svojega mnenja o rastlini.

Katere so ključne besede v opisu rastline in kaj so bistveni podatki?

Ključne besede so besede s širšim pomenom. Ključne besede v opisu rastline so lahko: ime rastline, zunanost rastline, čas cvetenja, rastišče, uporabnost, posebnost, družina ...

Bistveni podatki so tisto, kar povemo o posamezni ključni besedi.

Ali je zaporedje ključnih besed v opisu rastline določeno?

Zaporedje ključnih besed v opisu rastline ni nujno takšno, kot je navedeno ob besedilu, vendar moramo paziti na to, da jo opisujemo po ustreznem zaporedju (npr. o posebnostih rastline navadno ne pišemo na začetku, zunanosti ne predstavimo na koncu opisa).

Zmoreš tudi več!

1. Opiši zunanost sivke. Kaj vse boš vključil?
2. Ali spodnjo poved uvrščaš v opis rastline ali pripoved o rastlini? Pojasni.
Tulipan je najlepša rastlina.

Opisa ne smemo zamenjati s pripovedovanjem. Če naštevamo značilnosti česa, to opisujemo.

Če predstavljamo, kaj se je zgodilo, o tem pripovedujemo.